

Lovforslag nr. L 195. Fremsat den 12. februar 1987 af Bernhard Baunsgaard (RV), Bilgrav-Nielsen (RV), Lone Dybkjær (RV) og Niels Helveg Petersen (RV)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker

§ 1

I lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jf. lovbekendtgørelse nr. 130 af 15. april 1975, som ændret senest ved lov nr. 274 af 6. juni 1985, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 25 indsættes som ny paragraf:

»§ 25 a. Ved erhvervsmæssige videre salg af et kunstværk, som er omfattet af lov om afgift på offentlig omsætning af bildende kunst, har ophavsmanden ret til at få udbetalt den i samme lov omtalte afgift.

Stk. 2. Retten til afgiftsbeløbet efter stk. 1 er en personlig og uoverdragelig ret. Efter ophavsmandens død falder retten dog i arv til ophavsmandens ægtefælle og livsarvinger, men ikke til andre. Efterlader ophavsmanden sig ikke ægtefælle eller livsarvinger, tilfalder

afgiftsbeløbet det i § 4 i lov om afgift på offentlig omsætning af bildende kunst nævnte udvalg.

Stk. 3. Retten til udbetaling af afgiften kan kun gøres gældende af ophavsmanden eller dennes ægtefælle og livsarvinger gennem en af Ministeriet for Kulturelle Anliggender godkendt organisation. Organisationen foretager udlodningen til de berettigede. De berettigedes krav mod organisationen forældes efter tre år fra udløbet af det år, hvor videre salget fandt sted.«

2. I § 58 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Bestemmelsen i § 25 gælder for værker af danske statsborgere og personer, der er bosat i Danmark.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

Bemærkninger til lovforslaget

Det Radikale Venstre fremsætter dette lovforslag, fordi partiet har den opfattelse, at billedkunstnere og visse andre tilsvarende kunstnere er dårligt stillede med hensyn til udnyttelse af ophavsretten til deres værker.

For musikere har man i Danmark indført afgifter på afspilning af musik og gennemført fordeling til de enkelte komponister gennem KODA, og forfattere til litterære værker og illustratører er gennem bogafgifter fra de offentlige biblioteker sikret en vis økonomi byggende direkte på ophavsretten.

For bildende kunstnere foreslås det, at man tager udgangspunkt i Bernerkonventionen i den såkaldte Bruxelles-tekst af 26. juni 1948, der ved kongelig resolution af 28. september 1961 blev tiltrådt af Danmark. I denne tekst hedder det i artikel 14:

- »1) Med hensyn til originale kunstværkers og forfatteres og komponisters originale manuskripter har ophavsmanden – eller efter hans død de personer eller institutioner, som den nationale lovgivning dertil bemyndiger – en uoverdragelig ret til at være medinteresserede i de salgshandlinger, som værket er genstand for, og som følger efter den første overdragelse fra ophavsmanden selv.
- 2) Den i foregående stykke omhandlede beskyttelse kan kun kræves i et unionsland, hvis lovgivningen i det land, til hvilket ophavsmanden hører, indrømmer en sådan beskyttelse, og i den udstrækning, hvori det indrømmes af lovgivningen i det land, hvor denne beskyttelse kræves.
- 3) De nærmere regler med hensyn til opkrævningen og beløbenes størrelse fastsættes i hvert lands nationale lovgivning.«

Af betydning for udarbejdelsen af lovforslaget har endvidere været teksten til Verdenskonventionen om Ophavsret, som revideret i Paris den 24. juli 1971 og ratificeret ved kongelig resolution af 16. februar 1979, især artikel I, II og III:

»Artikel I

Enhver kontraherende stat forpligter sig til at træffe alle nødvendige forholdsregler for at sikre en fyldestgørende og effektiv beskyttelse for ophavsmænds og andre retsindehaveres rettigheder til litterære, videnskabelige og kunstneriske værker såsom skrifter, musikværker, dramatiske og kinematografiske værker, malerier, gravurer og billedhuggerværker.

Artikel II

1. Værker, som er publiceret af statsborgere i en hvilken som helst kontraherende stat, og værker, der publiceres første gang inden for en sådan stats territorium, nyder i enhver anden kontraherende stat såvel den beskyttelse, som denne anden stat indrømmer de værker af dens egne statsborgere, som første gang er publiceret inden for dens eget territorium, som den beskyttelse, der særligt tilkommer dem i henhold til denne konvention.

2. Ikke-publicerede værker af statsborgere i hver kontraherende stat nyder i enhver anden kontraherende stat såvel den beskyttelse, som denne anden stat indrømmer i ikke-publicerede værker af dens egne statsborgere, som den beskyttelse, der særligt tilkommer dem i henhold til denne konvention.

3. Med henblik på anvendelsen af denne konvention kan en kontraherende stat gennem sin nationale lovgivning ligestille enhver person, der har hjemsted i denne stat, med dens egne statsborgere.

Artikel III

1. Enhver kontraherende stat, hvis nationale lovgivning som betingelse for ophavsretsbeskyttelse kræver opfyldelse af formaliteter såsom deponering, registrering, udtrykkeligt forbehold, notarielle certifikater, betaling af afgifter eller fremstilling eller publicering i den pågældende kontraherende stat, skal anse disse krav som opfyldt med hensyn til ethvert i henhold til denne konvention beskyttet

værk, som første gang er gjort tilgængeligt for almenheden uden for dens territorium, og hvis ophavsmand ikke er statsborger i denne stat, for så vidt alle eksemplarer af værket, der publiceres med samtykke af ophavsmanden eller enhver anden indehaver af ophavsretten, fra og med den første publicering er forsynet med og ledsaget af navnet på indehaveren af ophavsretten og året for den første publicering, anbragt på en sådan måde og et sådant sted, at det på en klar måde viser, at ophavsretten er forbeholdt.

2. Bestemmelserne i stk. 1 hindrer ikke en kontraherende stat i at kræve formaliteter eller andre betingelser for erhvervelsen eller udøvelsen af ophavsret med hensyn til værker, der første gang er gjort tilgængelige for almenheden inden for dens territorium, eller for værker, der – hvor de end er publiceret – hidrører fra dens egne statsborgere.

3. Bestemmelserne i stk. 1 hindrer ikke en kontraherende stat i at bestemme, at den, der anlægger sag ved domstolene, skal opfylde visse processuelle krav, såsom at sagsøgeren skal lade sig repræsentere af en stedlig advokat, eller at han skal deponere et eksemplar af det værk, som sagen angår, hos domstolene eller hos en administrativ myndighed eller begge steder. Undladelsen af at opfylde så-

danne krav har dog ingen betydning for ophavsrettens gyldighed. Ingen sådanne krav kan kræves opfyldt af en statsborger i en anden kontraherende stat, hvis den stat, i hvilken beskyttelse søges, ikke kræver dem opfyldt af sine egne statsborgere.

4. Enhver kontraherende stat skal uden krav om opfyldelse af formaliteter yde retlig beskyttelse af ikke-publicerede værker af statsborgere fra andre kontraherende stater.

5. Hvis en kontraherende stat giver beskyttelse i mere end en periode, og hvis den første periode er længere end en af de i artikel IV fastsatte minimumsperioder, behøver denne stat ikke at anvende bestemmelser i stk. 1 af denne artikel med hensyn til den anden eller nogen af den følgende beskyttelsesperioder.«

En lovgivning, der sikrer bildende kunstnere visse vedvarende rettigheder byggende på ophavsretten til deres originalværker, er gennemført i flere lande, bl.a. Belgien, Frankrig og Vesttyskland.

Lovgivningen fra disse lande har sammen med den norske lovgivning om afgift på omsætning af billedkunst og kunsthåndværk været benyttet ved udarbejdelse af nærværende lovforslag.